4

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS, *manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis vigesimo-sexto Februarii, anno* M. DCC. L.

M. JOSEPHO DE JUSSIEU, Regiæ Scientiarum Academiæ Socio, Doctore Medico, Præside.

An à Ligaturâ *Polypi narium tutior Curatio?*

I.

DEFORMIS incommodusque tumor narium cavitatem quandoque infestat, Polypum antiqui recentioresque Medici nuncupant. Congruatne à radicum ejus cum multiplici pedum numero petita comparatio, Philologorum est inquirere: præstat tumoris speciem, naturam curationemque diligentiùs quàm etymon dignoscere. Primùm oculis se mole modò majorem præbet, exiguum, ampliorem ve in naribus locum occupans; color huic albicans, rubicundus, plumbeo-livescens; substantia mollis, firmior, aut scirrhosa, vel ad Œdema, vel ad Sarcoma, vel ad Carcinoma refertur; forma vel pyrum petiolo suffultum, vel cavitatem in quâ concrescit, huic sese aptando, exprimit, eâque parte quâ membranæ pituitosæ hinc illinc expansæ potiùs quàm cartilaginibus aut ossibus adhæret, vel latâ basi protuberans, vel pyri instar petioli adminiculo pendulus incrementum suscipit. Quis verò hospitis inimici in unâ sæpiùs, quandoque in geminâ nare nidulantis incommoda enarret? olfactûs sensum ex exquisitissimo hebetem redditum, inspirationis exspirationisque libertatem oppressam, ingratum loquelæ sonum, graveolentem stagnantis pituitæ aut fœtidum puris ex aperto tumore stillantis odorem omnibus teterrimum. Quid si prætereà partium solidarum læsionem spectes? hæ nimirùm tumore circumscribi impatiente coarctantur, qui adeò interdùm luxuriat, ut pendulus antrorsum indecorè se præbeat, aut ad oris fundum retrorsùm prolabens suffocationis metum incutiat? Quid si nimiùm dilatatis narium claustris, non sine gravi organi fabricæ damno, & ipsorum, quibus cavitas efformatur, ossium compaginis dissolutione, extrorsùm latiùs aliquando serpat, faciemque (a) turpiter peragret? incommodo ac dedecori nonnumquam dolor additus, gravans ac pungens pro variâ mali indole certam curationem postulat; reddendus simul faciei decor, ac restituenda odoratûs, respirationis & loquelæ facilitas; quâ arte, quibus instrumentis, quibus cautionibus rem exequaris, hoc opus, hic labor est.

(a) Job. à Meekren Obs. Chirurg. cap. xi.

II.

POLYPI originem quæris? à parvo in membranâ pituitosâ tuberculo exortus, in modum fungi petiolo innixus crescit, & molem amplam sensìm acquirit, at latiori basi donatus, vel multiplici radice annexus in tumorem prominet; illic unam aut alteram, ex copiosissimis glandulis, quibus internas nares obvestiens membrana referta est, tumefactam accusa; hîc numerosiores glandulas textumque ferè totum membranæ perverso modo germinare deprehendes. Stagnet in glandularum vasis, aut pituitariæ membranæ textu, sanguis, humorve quilibet, en tibi proxima mali causa; hinc vasa distenduntur, distenta tonum amittunt, languidè resiliunt, sensim sine sensu humori appellenti cedunt, producuntur, aggeriturque intrà vasorum parietes morâ lentescens humor, & circuitui perficiendo impar; lentorem humoris tumorisque molem auget productæ quâ continetur membranæ fibrarum inertia, à scaturiente quo illinuntur distenduntur que muco jugiter fota. Remotam habes polypi causam in uberiore sanguinis aut lymphæ ad membranam pituitariam appulsu, in viscidiori utriusque crasi & excretoriorum vasorum obstructione, hisque locum dabunt permulta hanc sanguinis humorumque illuviem, aut diathesin in nares inducentia, frequentes hæmorrhagiæ intempestivè sedatæ, hæmorrhoidum mensiumque suppressi fluxus, &c. Coryza, pituitariæ membranæ inflammatio, excoriatio vel levis, narium importuna sordescentibus digitis contrectatio, casus, ictus, & extraneum quicquid in cavitatum recessu nidulans, aut in ossium cartilaginumque substantiâ infixum hærebit, ea denique in membranâ pituitariâ dispositio, quæ in fibrarum, vasorum glandularumque laxitate consistit, singula excrescentiæ polyposæ ansam præbent. Variant tumoris color, substantia, indoles pro humorum vitio vel causarum varietate; albicantem, mollem, indolentemque faciunt, serosi humoris quo constat visciditas &

rarior membranæ pituitariæ textus, productarum ejus fibrarum vieta ductilitas. Eò intentiùs obscuriùsve rubescet polypus firmiorique substantiâ donabitur, quò vividiori, crassiorive sanguine vasa infarcientur; si ob distentos venoso sanguine ramulos varicosa fiat membrana pituitaria, Polypi formam æmulabitur, nunc crescens, nunc decrescens, interdum cruorem fundens, non Lunæ phasium consensu ut finxerunt quidam, sed pro vario plethoræ gradu. Sin crassiore lymphâ turget per fluidarum partium ex morâ dissipationem, aut imprudentem stypticorum absorbentiumve applicationem, in schirrhum evadit: sic & qui prius benignæ fuerat indolis tumor, mutatâ sanguinis & lymphæ crasi, principiis eorum salino-acido-corrosivis evolutis, & rigidè vasorum parietes pungentibus, aut irritantium, escharoticorum infausto usu excandescens, carcinodes fit colore lividus, durus, acerbè excrucians. Cum demùm sanguis aut lympha strumoso, scorbutico, venereoque intingitur viru, aut aliâ contractâ labe inquinatur, eodem vitio tumor inficitur, novas germinandi vires haurit, nullis, nisi destructo prius contagioso veneno, remediis cessurus. Polypum benignum facilè, altis verò radicibus latè expansis hærentem, gravioribusque stipatum symptomatis difficilè attingas, carcinodem omninò tentare nefas.

I I I.

VARIAM in narium cavitate Polypi sedem vestigare, instrumenta, medicamenta morbo convenientia, internæ structuræ accommodata, eligere, electa dirigere abstineat Medicus, nisi penitius seduloque perspecta prius innotuerit organi fabrica, nonnisi scrupulosæ anatomes * ope obtinenda. Hâc prælucente face latentis morbi genium, auxiliorum armaturam, tutioremque administrandorum viam assequeris. Efformatur ex plurium ossium & cartilaginum coagmentatione nasi gemina cavitas; hanc sepimento distinctam nares internas vocant; externè patentes, nares externas; ad lacunar faucium posteriùs protensas, nares posteriores. Mediam superiorem & maximam hujus cavitatis partem os Ethmoides occupat; cellularum diverticulorumque apparatu insigne, tenellulis osseis lamellis conflatum totumque fragile: hujus basin constituunt ossa turbinata superiora, inferiùs ossibus maxillaribus & palatinis annexa prodeunt inferiora. Infernè latior rectaque à naribus externis ad nares posteriores via datur, adeò supernè arctata, ut vix septum inter & ossa turbinata superiora atque spongiosum Ethmoidis corpus unius lineæ supersit intervallum; isthmus dicitur. Lamina ex ossis Ethmoidis tabulato criboso descendens anteriùs, vomer verò posteriùs, septum narium absolvunt. Varii in naribus aperiuntur sinus, maxillares ad latera, ossa turbinata superiora inter & inferiora, ponè saccum lachrymalem; hiant deorsum frontales supra orbitas extensi, & cum cellulis Ethmoidis communicant; dehiscunt verò antrorsum sphenoidales sub Ephippio latentes, ponè ossa turbinata superiora. Anfractus, cellulas & narium sinus obvestit internè membrana pituitaria dicta, immediatè periosteo & perichondrio superstrata, vesiculari textu donata; ad nares externas tenuior, cuti & cuticulæ confundi videtur, circa septum in parte infernâ narium atque circa ossa turbinata crassior, spongiosior, villis tenuissimis, confertissimis superficie tenus obsita, punctis glandulosis ubique referta; vasa excretoria præsertim in septo, & turbinatorum ossium parte antequam dehiscant, longum sinuosumque prius iter emetiuntur: Polypi in hac membranæ pituitariæ parte præ cæteris adnascendi occasio. Muco per secretionem undequaque stillante continenter irroratur, humoris, qui oculorum superficiei lubricandæ destinatur, residuæ partis quæ per puncta lacrymalia, hinc per saccum ductumque lachrymalem advehitur, stillicidio subjacet; aperitur enim ductus ille in cavitate narium ponè ossa turbinata inferiora: tandem expirans jugiter humida ex pulmonibus aura varios narium recessus percurrendo, pituitariam membranam madefacit. Sanguinem hæc membrana ab arteriæ maxiliaris *ramificationibus* accipit, revehunt *ramificationes* jugularis externæ: Nervos præcipuè olfactorios obtinet; hi sunt filamenta involucro à dura piaque matre mutuato obvestita, quæ per foraminula ossis cribrosi seu transversalis Ethmoidis laminæ cranio egressa, in villosam membranæ pituitariæ partem expanduntur. Oriundus ab ophthalmico ramulus filamentum dimittit quod cranium per foramen orbitale internum dictum repetit, mox unà cum filamento nervi olfactorii exit iterùm, ut in membranam pituitariam desinat; alter denique ramulus à maxillari superiori nervo qui cum intercostali communionem habet suppeditatus, ad posteriores nares progressus supra ossa turbinata & cæteras narium internarum partes dispergitur. Hoc nervorum apparatu membrana pituitaria instructa odoriferorum impressiones percipit, cum oculorum membranis, & respirationis instrumentis mutuum fœdus servat. Qui variam Polypi naturam, sedem, Ethmoidis fragilem structuram, narium ambages, cerebri proximitatem, membranæ obvestientis textum, indolem, sensum exquisitum, nervorum, vasorum exortum, copiam, distributiones noverit, non diu hærebit in deligendâ certiori operandi methodo.

* *Clariss. Winslow. Expos. Anat.*

IV.

JAM si te ad tumoris exstirpationem accingas, è triplici qui se se offert modo, sectione nimirùm, avulsione, aut consumptione, quemnam antepones? Primus instrumento folii Myrtini formam referente utrinque secante, vel cultello ad extremum in falcem, aut secantem semicirculum formato, tentatur; hoc ad mali radices strenuè perlato, illas salvis cartaligine osseque abscindunt, abscissumque Polypi corpus hamulo vel forcipe foràs extrahunt, vel repetitis vicibus sectionem absolvunt, usque dum liberior fiat aëris per nares exspiratio. At methodum infidam, dirigendi per cœca loca instrumenti difficultas, subsequensque nec facilè sistenda hæmorrhagia nonne satis arguunt? Avulsionem qui malunt, vel Polypum forcipe apprehendunt, movent huc illuc, donec paulatim distractum aut integrum aut per frustula penitùs evellant, vel apprehensi distortione continuâ adhæsiones dilacerant; sed heu crudeliter susceptæ curationis damna, quantò longiùs morbi incommoda superant! violentiùs enim divulsâ extensili pituitariâ meninge, sequitur nonnunquam Ethmoidis denudatio, filamentorum olfactorii nervi proximè ad originem diæresis, sanguinis è ruptis vasis profluvium, fœdum putidum ulcus ozæna, caries denudata ossa consumens, novaque pejor prioris Polypi ab excoriatione germinatio. Haud felicior est illius ad consumptionem escharoticorum aut actualis cauterii applicatio, dum Escharotica specillo, turundâve ad tumorem deferunt, vel per cannulam argenteam ad Polypum ejusque radices directam intromisso crure cauterii actualis, pertingit cannulæ extremum, partem deurunt. Periculosæ quidem plena aleæ operatio in quâ cùm nec sciat Chirurgus quam narium partem attingat, nec moneat instrumentum, suæ imprudentis fiduciæ brevì pœnas luet æger, labyrinthorum Ethmoidis destructione, læsione septi, vicinarum partium exustione ac irritamento, inflammatione demùm cerebro communicatâ. Tumoris potiùs ligatione palmam consequeris, seu altis seu apparentibus ille radicibus adhærescat, mole parvum, & petiolo tereti appensum facilè, magnum & latiori basi protuberantem difficiliùs stringes hâc methodo: ægro in sellâ brachiis dorsoque mobili instructâ collocato, caput retrorsùm inclinatum firma, per nares externas forcipis non incisoriæ crura immitte, diductis cruribus Polypum arripe, arreptum leniter foras trahe, quantùm substantiæ mollities permittet; forcipe hoc in situ manente, filum ceratum, quàm altè fieri potest, suprà partem foras deductam religandum injice, duplici modo constringe; novæ, si possit illæsa attrahi, prodeunti Polypi parti alterum filum superiùs injice, tum vel totum opus naturæ conamini committe, vel forfice scalpellove portionem tumoris infrà deligatum filum adime, sensim enim Polypus intercepto humorum appulsu, per compressionem solito defraudatus pabulo, à superioribus partibus disjunctus, emortuus intrà 8 vel 9 dierum spatium excidet. Polypum verò in fundo oris pendulum, vel in aliocumque difficilori recessu latentem religare propiùs ad originem gestienti; instrumento, curracem laqueum altè deferente, tibi opus erit quodque arctiùs constringendi atque extrorsùm trahendi facultatem tibi ministret. Illud sit ad specilli formam fabricatum, pomulo oculato ad extremitatem donatum, incurvum; brevius longiusve pro tumoris propiore altioreve situ, firmum ac solidum; sic tamen ut angustos narium mæandros absque læsionis metu penetret: per rimam pomuli oculati filum ceratum quod extremitate ansulam curraci laqueo comprehensam gestet transfigito, dein simul ac pomulum naribus inditur, tumori inducas laqueum, alioque specillo laqueum circumcircà ita temperes, ut dum pomulum altiùs adigitur, is tumorem æqualiter ambiens semper ascendat, quoad reniti pomulo quid sentiatur; tum fili extremitatem pendulam trahas; nodoque pomuli oculati ope firmato, specillum illud pomulo donatum educas, quod per totum curationis tempus singulis diebus rursùs indendum erit, ut filo per rimam pomuli transacto laqueum magis ac magis constringas, quoad tumor obliteretur. Qualicunque utroque in casu utaris ligatione, absque cruciatibus, salvis omnibus vicinis partibus, & sine labentis in stomachum cruoris incommodo rem feliciter absolves.

V.

QUAMVIS internæ narium structuræ conservationi, Polypi ligandi methodus meliùs quàm alia quævis faveat, Pituitariæ membranæ excoriationi, nervorum & duræ matris appendicum divulsioni, vasorumque turgescentium ruptioni occurrat, à recensitorum symptomatum sævitie, ægrum incolumem præstet, tumorique absque dolore compedes injiciat: hujus ope parùm te profecisse putes, nisi integram Polypi separationem radicitùs obtinueris. Hâc autem methodo quin eam obtineas ne dubites: Hi nimirùm ex eâ fructus perceptum eunt, tumoris lapsus non solùm, sed etiam vasorum ligationis ope, mutata conditio, legitimæ circuitûs normæ in membranâ pituitariâ restitutio, & destructa illius vitiosè germinandi dispositio. Polypus enim vel petiolo pendulus, vel basi latâ

protuberans si pituitariæ membranæ adhærescat: debilitatum utroque in casu vasorum tonum, vasaque humoris aggesti mole distenta longiùsque producta arguit. His compressis per injectum laqueum, sanguinis & humorum denegatur aditus, dùm ad vicina & lateralia copiosior liberiorque fit refluxus. Hæc ultima restituto ac crescente eorum elatere validiores oscillationum impetus exercent, & priora in quibus Polypus radicatur jam flaccescentia tandem obliterant. Hinc licet exactè Polypi radices non comprehendat ligatura, dummodò maxima tumoris moles intercipiatur, integer tumor marcescet, morietur, ac decidet. Non aliter ad umbilicum funiculus pariterque ad annulos vasa spermatica eâ parte quæ suprà constrictionem est excidunt; ob vasorum vicinorum ejus partis quæ excidit elaterem auctum à constrictione multò inferiori. Nec pereunt tantùm arte illâ radices tumoris, verùm etiam nova alterius Polypi adnascendi occasio aufertur; dùm enim importunâ tumoris mole pituitaria membrana allevatur, æquabilior fit sanguinis & humorum distributio, quemadmodùm ferè uterus enixo fœtu restituitur. Quibus non sapit ligatio, tædiosam fili, nodi, instrumentorum supellectilem, utendique difficultatem culpant; at suam potiùs imperitiam accusent: cùm Polypi ligationem, nonnisi Chirurgo exquisitâ narium anatome imbuto, firmissimâ ac dexterrimâ manu prædito, versatissimoque suscipiendam proponamus. Porrò dùm promptiùs nec minùs feliciter avulsione, sectione & consumptione, curationem obtineri affirmant; citiùs quidem, sectione & avulsione, fatendum; at si feliciter, illud, benigniori fortè tumoris naturæ, situique commodiori, non methodorum securitati profectò tribuendum: multò seciùs enim res Chirurgo succedit, si altiùs firmioribusque radicibus tumor membranæ adhærescat; quis ægrum tunc diris moliminibus cruciatum non commiserescat? Funesta adeò crudelis operationis non desunt, nulla verò prudenter susceptæ ligationis exempla prostant. Exstirpato avulsione, aut sectione Polypo, æger hæmorrhagiam perpessus omnibus ut sedaretur irritò adhibitis amisit cum sanguine vitam; nonnulli carie, ozænâ hemicraniâ, &c. tentati plenam dolore vitam traxerunt: alius quem nobis contigit observare, cauterio actuali recessus narium perlustrante, sibi cerebrum inuri querulâ miserabiliter voce exclamavit, & convulsioni succedente lethargo, è numero viventium sublatus est. Tot rationibus ac experimentis adde ligationis antiquitatem. Ab ipso Hippocrate (*a*) in usu habita; *si enim*, inquit, *Polypus in naso innascatur, velut quiddam flatu distentum ex obliquâ nare intumescit: eximitur autem laqueo ad os pertractus.* Ligationem Galenus, de Vigo, Tacuinus, Gesnerus, commendârunt; feliciter susceptæ Forestus, Fabricius Hildanus (*b*) exempla proferunt. Quorum ultimus incipienti Polypo aliquandò ad radicem illius, instrumenti beneficio vinculum injecit, feliciter ipsum filo abscidit, adhibitisque per aliquot dies exsiccantibus remediis, ægrum restituit. Instrumenti à se perfecti, quod superiùs descripsimus ope, Glandorpius (*c*) Polypum exstirpavit: sicque hujus methodi præstantiam ratio docet, suadet auctoritas, & experientia demonstrat.

(a) *Hippoc. Lib. de Affectionib.*

(b) *Fabricii Hildani Epist. 61. Cent. 1.*

(c) *Math. Glandorp. lib. de Polypo. p. 40.*

Ergò à Ligaturâ *Polypi narium tutior Curatio.*

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Joannes-Franciscus Pâris.	*M. Ludovicus-Gabriel Dupré*	*M. Ludovicus-Claudius Bourdelin, Antiquus Facultatis Decanus, Regiæ Scientiarum Academiæ Socius, & in Horto Regio Chimiæ Professor.*
Dionysius-Claudius Doulcet.	*M. Antonius Petit, in Matronarum gratiam Anatomes, & Artis Obstetriciæ Professor.*	*M. Michaël-Ludovicus Vernage, Censor Regius.*
M. Bartholomæus-Tussanus le Clerc, Medicus Regis ordinarius.	*M. Stephanus Pourfour du Petit.*	*M. Michaël Peaget.*

Proponebat Parisiis CAROLUS-AUGUSTINUS VANDERMONDE, Macacæus apud Sinas, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H. 1750, à sextâ ad meridiem.

Typis QUILLAU, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1750.